

Г.С.СКОВОРОДА – ВИДАТНИЙ РИТОР-ГУМАНІСТ

Доп. - Бубенщиков Р.В., курсант 74 взводу СВІРВіА
Наук. кер. - викл. Яременко Л.М.

Григорій Савич Сковорода (1722 - 1794) – видатний письменник і філософ XVIII століття, ритор-гуманіст, просвітитель, представник демократичної культури українського народу. До визначеної йому природою мети він йшов свідомо.

Після закінчення науки в місцевій школі Григорій вступив до славної Києво-Могилянської академії.

За ці роки він здобув глибокі знання в мовах, у математиці, природознавстві, філософії, метафізиці, теології, красномовстві, тож склав добру підвалину для подальших студій у чужих краях, про що тоді мріяв. Невдовзі полковник Гаврило Вишневський, відбуваючи в урядову подорож до Мад'ярщини, взяв Сковороду для духовної праці при закордонній православній церкві.

За цей час він удосконалив свою німецьку мову і збагатився останніми здобутками науки. Три роки віддав він студіям метафізики та теології, перекладав проповіді Івана Златоуста, написав повчальні байки. Та скрізь Григорій спостерігав одне: багаті пригноблюють бідних, а ті проклинають свою долю. Повернувся Сковорода до Києва з головою, переповненою знаннями, із серцем, сповненим любові до рідного краю.

У 1753 році Сковорода був запрошений на посаду професора піітики у Переяславський колегіум. Від Києва до Переяслава Григорій йшов пішки. Дорогою зупинявся в Борисполі, інших містах, де розмовляв із простими людьми, які шанобливо його приймали. Коли його запрошували на обід, відмовлявся від горілки, вина і пива. Їв тільки овочі й фрукти, не вживав м'яса, навіть риби.

У Переяславі він одразу почав спілкуватися з ченцями, прочанами, козаками переяславського полку. Зав'язувалися відверті розмови. Сковорода говорить про нове життя людини – за покликом Бога, наводить біблійні притчі. Коли його запитали, як він ставиться

до Біблії, відповів: „Це найпрекрасніша для мене книга ..., це джерело життя, вічно зеленіюче плодоносне дерево”.

За свою викладацьку працю в колегіумі він відмовився брати гроші, бо звик жити дуже скромно. Спав не більше 4 годин, їжу вживав один раз після заходу сонця, одягнений був дуже просто, але чисто. Сковорода знав, що тільки відмовившись від зайвого, він зможе жити вільно, бути незалежним.

Лекції вважав справою потрібною та приємною насамперед викладачеві й корисною для суспільства. Готуючись до них він перечитував в оригіналі твори Плутарха, Цицерона, Горація, Івана Златоуста та інших філософів. Сковорода проявляв себе як педагог і ритор-новатор..

Гнаний політичними ворогами, але вірний своїм переконанням, упевнений у тому, що щастя людини не в почестях і розкоші, а в самопізнанні, у праці, Сковорода обирає свій шлях у житті: стає мандрівним філософом, народним учителем і співцем.

У системі філософських поглядів Сковороди важливе місце посідає принцип самопізнання. Кожну людину філософ розглядає як „мирок малый”, що криє в собі невичерпні творчі можливості для досягнення особистого, всенародного та загальнолюдського щастя на землі. Сковорода мріяв перебудувати хижацький світ шляхом переважно внутрішнього перевиховання, удосконалення. Пізнавши себе, кожна людина пізнає свої здібності, свої творчі нахили, своє природне місце в суспільстві - теорія „сродної праці” Сковороди.

Ідеї просвітництва, свободи, раціоналізму, справедливості, віротерпимості, толерантності Г.С. Сковорода поширював серед своїх учнів, серед народу. Він був видатним ритором-гуманістом. У багатьох відношеннях Сковорода нагадує старогрецьких філософів, твори й біографію яких він добре знав і намагався на практиці втілити їхнє кредо: жити відповідно до свого вчення і своїх переконань. За словами академіка Д.І. Багалія „... він жив так, як навчав, а навчав так, як жив”, тобто був чесний до кінця перед людьми і самим собою. Недарма сучасники (В. Ерн) називали його „українським Сократом”, „харківським Діогеном” (В. Маслович). Особливо близьким за духом йому був образ давньогрецького мудреця Сократа. Ця людина ще за життя стала легендарною, її

без перебільшення можна вважати совістю українського народу.

ПРОБЛЕМА ДВОМОВНОСТІ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Доп. - Карпенко Л., ЛС-304
Наук. кер. - викл. Яременко Л.М.

Аналіз існуючої мовної ситуації в нашій державі, зокрема у місті Суми, свідчить про зростання напруження довкола проблем реалізації конституційних вимог щодо розвитку та застосування мов. Слід констатувати, що вкрай повільно впроваджується українська мова в усі сфери життя. Навпаки, вона місцями "здає свої позиції" перед російською в порівнянні з попередніми роками. Адже більшість газет, теле-і радіопрограм виходять саме російською мовою, а відомо, що народ говорить тією мовою, якою говорять ЗМІ. Зокрема, у Сумських газетних кіосках немає жодного україномовного пізнавального видання для онацтва, хоч часто чуємо, що молодь – це майбутнє нашої нації.

В Україні проживає близько 12% росіян проти більш ніж 70% українців. Зіставлення цих даних робить незрозумілим питання двомовності як таке (українська та російська мови як рівнозначні). Яка нація в цій державі є основною і, відповідно, панівною? Та й світова практика свідчить не на користь двомовності. Адже навіть у такому конгломераті народів, як США, розуміють, що мова є зв'язкою, що збирає націю до купи. Було б дивним, якби, наприклад, розбудова держави Ізраїль почалася з двомовності. І нам є чому повчитися у цієї держави. Адже єврит – це мова, яка 1500 років переживала гоніння, яка стала "мертвою" мовою, але відродилася.

Чому ж саме в Україні постає питання двомовності? Чи може це якийсь комплекс меншовартості, неповноцінності своєї мови, культури, нації, себе самих?

Якщо ж говорити про спорідненість української та російської мов, історичні корені російськомовності в Україні, треба звернути увагу на те, що для Західної України ріднішою є польська. І саме тут постає питання, а чи є проблема двомовності суто культурною?